

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳
تعداد صفحه: ۲	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۶	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۴۰۱	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	تعریف اصطلاحات زیر را بنویسید.	۲
	الف) ادله شرعی ب) تقریر معصوم ج) واجب غیری د) اجماع محصل	
۲	عبارت صحیح یا غلط را مشخص کنید.	۱
	الف) حجیت مفهوم همانند حجیت منطوق است. ب) به خبری که یقین به صدورش داریم خبر واحد می گویند. ج) زمانی که شک ما حالت سابقه دارد به اصل احتیاط تمسک می کنیم. د) موسس عصر تجدید روش استنباط وحید بهبهانی است.	
۳	جاهای خالی را کامل کنید.	۱
	الف) یکی از سرآمدان عصر اجتهاد که نقش موثری در مسیر استنباط احکام داشت ..... بود که در زمان ..... می زیست. ب) حجیت اجماع ناشی از ..... است. ج) هرگاه لفظی تنها بر یک معنا دلالت کند و جز آن هیچ معنایی نداشته باشد ..... در آن معنا است.	
۴	هر عبارت بیانگر کدام اصل عملی است؟ (برائت، احتیاط، استصحاب)	۰/۷۵
	الف) اذا كان العلمُ مُنحصراً في شخصين و لم يتمكّن من تعيينه، تَعَيّنَ الأخذُ بالاحتياطِ ب) لا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْساً اِلاّ ما آتاها ج) والتّحقيقُ أنّ الأدلّة لا تدلُّ الاّ على وجوبِ الدّفعِ الى المُستحقّ الواقعي؛ فَالْعُمْدَةُ اَصَالُهُ عدم سقوطِ التّكليف، لِلِاسْتِصْحَابِ.	
۵	اقسام مقدمه را مشخص کنید.	۱
	الف) طهارت برای نماز (۰/۵ نمره) ب) تهیه وسیله برای رفتن به حج (۰/۵ نمره)	
۶	عبارت فقهی زیر را ترجمه کنید.	۱
	مَنْ كَانَ عَلَى يَقِينٍ فَشَكَّ فَلْيَمْضُ عَلَى يَقِينِهِ فَإِنَّ الشَّكَّ لَا يَنْقُضُ الْيَقِينَ	
ادامه سؤالات در صفحه بعد		

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳
تعداد صفحه: ۲	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۶	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی:
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۴۰۱	

ردیف	سؤالات	نمره
۷	به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) خدمات شیخ طوسی به رشد و ارتقای فقه چه بود؟ (ذکر دو مورد) (۱ نمره) ب) اصولیان دلیل عقل را چگونه تعریف می کنند؟ (۱ نمره) ج) یک مثال برای وحدت متعلق یقین و شک بنویسید. (۱ نمره) د) قید بر چند گونه است؟ نام ببرید. (۵/۰ نمره) ه) منظور از "ذی المقدمه" چیست؟ (۵/۰ نمره)	۴
	این عبارت بیانگر کدام حکم فقهی است؟ (يَجُوزُ عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ تَنَاوُلُ الْمُحْرَمِ مِنَ الْمَيْتَةِ وَالْخَمْرِ وَغَيْرِهِمَا عِنْدَ خَوْفِ التَّلَفِ أَوْ خُدُوثِ الْمَرَضِ) أَوْ زِيَادَتِهِ	۰/۷۵
۹	به سوالات زیر پاسخ کامل دهید. الف) در اصطلاح اصول فقه "کتاب" به چه معناست؟ تفاوت آن با حدیث قدسی چیست؟ (۱/۵ نمره) ب) شرایط ظهور امر و نهی را بیان کنید. (۱ نمره) ج) تفاوت خبر متواتر و اجماع را بیان کنید. (۱ نمره) د) عام و خاص را با ذکر مثال تعریف کنید. (۲ نمره) ه) قاعده ی "قبح عقاب بلا بیان" را توضیح دهید. (۱ نمره) و) تلازم میان نهی و بطلان را توضیح دهید. (۱ نمره) ز) قاعده ی "وجوب دفع ضرر محتمل" را توضیح دهید. (۱ نمره)	۸/۵
	"موفق باشید"	۲۰

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۶/۰۶	
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۴۰۱	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) منبعی که حکم شرعی را می توان از آن به دست آورد. (۵/۰ نمره) ب) اعمالی است که مسلمانان و مومنان در برابر معصوم انجام داده اند و معصوم آن عمل را تایید کرده است. (۵/۰ نمره) ج) از آنجا که وجوب انجام مقدمه از وجوب ذی المقدمه ناشی می شود و برای خود وجوب مستقلی ندارد به اینگونه واجبات، واجب گیری می گویند. (۵/۰ نمره) د) به اجماعی گفته می شود که فقیه به وسیله تتبع در آرای فقها و فتوای آنها تحصیل کرده و شخصا به دست آورده باشد. (۵/۰ نمره)	۲
۲	الف) صحیح (ب) غلط (ج) غلط (د) صحیح (هر مورد ۲۵/۰)	۱
۳	الف) شیخ مفید (۲۵/۰) - آل بویه (۲۵/۰) (ب) رای معصوم (۲۵/۰) (ج) نص (۲۵/۰)	۱
۴	الف) احتیاط (ب) برائت (ج) استصحاب (هر مورد ۲۵/۰)	۰/۷۵
۵	الف) مقدمه شرعی (ب) مقدمه عقلی (هر مورد ۵/۰)	۱
۶	هر کس بر یقینی باشد و سپس شک بر او عارض شود باید به یقینش عمل کند زیرا شک یقین را از بین نمی برد.	۱
۷	الف) موسس حوزه نجف - مولف دو کتاب از کتب اربعه - مولف سه کتاب از کتب اولیه رجالی - تربیت کننده فقهای شیعه و سنی - مصنف جامع ترین کتاب های فقهی و اصولی (ذکر دو مورد کافی است) (۱ نمره، هر مورد ۵/۰ نمره) ب) هر حکم عقلی ای که نتیجه آن قطع به حکم شرعی باشد. (۱ نمره) ج) فرد قبلا یقین به داشتن وضو داشته و در زمان بعد به داشتن وضو شک کرده است. (شک در مورد هر موضوعی واقع شود، یقین قبلی هم باید در باره همان موضوع باشد (هر مثالی با این قاعده صحیح است.)) (۱ نمره) د) متصل - منفصل (۵/۰ نمره) ه) به آن عمل واجب که نیاز به مقدمه دارد "ذی المقدمه" گفته می شود. (۵/۰ نمره)	۴
۸	جواز خوردن و آشامیدن چیز حرام در شرایط اضطرار (هنگام ترس از تلف شدن یا زیاد شدن بیماری)	۰/۷۵
۹	الف) عبارت است از آنچه به عنوان قرآن بر پیامبر از سوی خدا نازل شده است (ذکر کلمه "قرآن" کافی است) (۵/۰ نمره) در آیات قرآن هم لفظ و هم معنی از جانب خداوند است و رسول خدا بدون هیچ تصرفی آن را نقل فرموده است. اما در حدیث قدسی خداوند معنا را بر پیامبر نازل کرده و رسول اکرم آن معنا را در قالب الفاظ خود بیان فرموده است. (۱ نمره) (جمع نمره ۱/۵) ب) ۱- اینکه امر و نهی از سوی فرد عالی به دانی صادر شود. ۲- همراه آن قرینه ای که صیغه را به معنای استصحاب یا کراهت یا اباحه منصرف کند، وجود نداشته باشد. (۱ نمره، هر مورد ۵/۰ نمره) ج) خبر متواتر عین سخن معصوم است و دلیل لفظی است اما اجماع بیانگر نظر و رای معصوم است و غیر لفظی است. (۱ نمره) د) ۱- لفظی که برای در برگرفتن همه افراد متعلقش وضع شده است عام نامیده میشود. مثال: همه دانش آموزان به اردو می روند (هر مثالی که عمومیت را بیان کند صحیح است) (۱ نمره، ۷۵/۰ برای توضیح و ۲۵/۰ برای مثال) ۲- لفظی که به برخی از افراد موضوع اطلاق شود و همه را در بر نگیرد. مثال: بعضی از فقرا را گرامی بدار (هر مثالی که بیانگر این تعریف باشد، صحیح است.) (۱ نمره، ۷۵/۰ برای توضیح و ۲۵/۰ برای مثال) (جمع نمره ۲) ه) عقل حکم می کند که اگر قانون گذار بنده ای را برای ارتکاب عملی که وجوب یا حرمتی برای آن بیان نشده است عقاب کند، فعلی قبیح انجام داده است و از حکیم چنین فعلی سر نمی زند. (۱ نمره) و) اگر نهی شرعی به عملی تعلق گرفت، لازمه آن علاوه بر حرمت که از ظاهر نهی فهمیده می شود، بطلان و فساد آن عمل است. (۱ نمره) ز) هرگاه عقل نسبت به عملی ضروری را احتمال دهد امر به پرهیز نسبت به آن می کند. (اگر در قالب مثال بیان شود صحیح است.) (۱ نمره)	۸/۵
	همکاران محترم: لطفا به پاسخ های صحیح و منطقی به شکل مفهومی نمره تعلق گیرید.	۲۰